

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 lisätalousarvioesityksen (HE 362/2014 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä helmikuuta 2015 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle vuoden 2015 lisätalousarvioksi (HE 362/2014 vp).

Lisäksi eduskunta on 25 päivänä helmikuuta 2015 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen eduskunnalle vuoden 2015 lisätalousarvioesityksen täydentämisestä (HE 367/2014 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esitykseen sisältyy kasvua ja työllisyyttä tukevia valtuus- ja määrärahalisäysehdotuksia noin 280 milj. euroa, joiden määräraha vaikutus vuodelle 2015 on noin 80 milj. euroa. Keskeisiä toimenpiteitä ovat Pyhäjoen ydinvoimalan rakentamisen käynnistämiseen ja Äänekosken biotuotetehtaan vaatimien kuljetusten turvaamiseen liittyvät liikennehankkeet, yritysrahoituksen turvaamiseksi käynnistettävä Suomen Teollisuussijoitus Oy:n hallinnoima uusi sijoitusohjelma ja Finnvera Oyj:n varainhankintaan tarkoitettujen lainojen myöntämisvaltuuden korotus. Myös yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden myöntämisvaltuuteen ja määrärahaan sekä laivanrakennuksen innovaatiotukeen ehdotetaan korotusta.

Muut määrärahatarkistukset koskevat mm. Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien ympäristövahinkojen estämistä (100 milj. euroa) ja mahdollisia omistusjärjestelyjä (97 milj. eu-

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Pääluokka 29

roa). Lisäksi Finnvera Oyj:n kaivostoiminnan tappiokirjauksista aiheutuu 44 milj. euron tappiokorvaus.

Varsinaisten tulojen arviota ehdotetaan alennettavaksi yhteensä 36 milj. euroa. Tästä verotuloarvion osuus on yhteensä 2,4 milj. euroa ja sekalaisten tulojen nettomääräinen alentava vaikutus noin 34 milj. euroa.

Hallituksen esitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 445 milj. eurolla, jolloin valtion nettolainanotoksi vuonna 2015 ehdotetaan noin 5,2 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2015 lopussa arvioidaan olevan noin 100 mrd. euroa, mikä on noin 48 prosenttia suhteessa bruttokansantuoteseen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin määrärahaan ehdotetaan 6 050 000 euron lisäystä.

Valiokunta on tyytyväinen esitykseen, sillä hyväksyessään kuluvan vuoden talousarviota koskevan mietinnön eduskunta edellytti kyseisen määrärahan lisäämistä vuoden 2015 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä. Valtiovarainvaliokunta piti tätä mietinnössään välttämättömänä, sillä momentin määrärahasta jouduttiin vähentämään mainitut 6 050 000 euroa, jotta talousarvio saatiin tasapainotettua menokehityksen puitteissa (VaVM 37/2014 vp — HE 131/2014 vp, HE 247/2014 vp). Momentin määrärahaan tehty vähennys kohdistettiin päätösoosan 8-kohdan määrärahoihin, jotka on tarkoitettu yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

Nyt ehdotettu lisäys kohdistetaan yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen, jolloin siihen on vuonna 2015 käytettävissä 17 325 000 euroa, mikä vastaa talousarvioesityksen mukaista määrärahatasoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että yleissivistävän koulutuksen laatua koskevat hankkeet toteutetaan suunnitellulla tavalla.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Pääluku 29

30. Aikuiskoulutus

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1,5 milj. euroa, joka lisätään momentille 29.30.33 (Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja aikuisten osaamisperustan vahvistaminen). Vastaavat määrärahamuutokset tehdään myös momenttien perusteluihin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan määrärahan vähentäminen koskee työpaikkaohjaajien ja -kouluttajien koulutukseen osoitettuja määrärahoja. Nämä koulutuksen järjestäjille suunnatut kehittämishankkeet käynnistyivät viime vuonna hieman ennakoitua hitaammin, mistä johtuen vuoden 2014 valtionavustuksia on vielä käytettävissä. Tämä vähentää kuluvan vuoden määrärahatarvetta.

Vastaavasti momentilla 29.30.33 on tarve määrärahan korotukseen, sillä nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen liittyvät hankkeet ovat edenneet hyvin ja resurssien lisääminen on siksi tarpeellista ja perusteltua.

Valiokunta toteaa, että oppisopimuskoulutus on ollut koko vaalikauden eräs painopistealue, jota on kehitetty monin eri tavoin. Se on ollut myös eräs keino, jolla on edistetty nuorisotakuun toteutumista. Parhaillaan menossa olevan, vuoteen 2016 ulottuvan toimenpideohjelman tavoitteena on mm. lisätä nuorten oppisopimuskoulutusta ja kehittää koulutusmalleja.

Valiokunta pitää tärkeänä, että käynnissä olevat kehittämishankkeet etenevät ja että niistä saattavia kokemuksia hyödynnetään oppisopimuskoulutuksen kehittämiseksi ja nuorten koulutusmahdollisuuksien ja ammattitaidon parantamiseksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 362/2014 vp)

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja enintään 11 850 000 euroa valtionavustusten maksamiseen.

33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja aikuisten osaamisperustan vahvistaminen (arviomääräraha)

Edellä momentin 29.30.32 kohdalla todettuun viitaten momentin päätösosaan tehdään määrärahamuutosta vastaava muutos.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 362/2014 vp)

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 53 940 000 euroa valtionavustuksina näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, am-

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Pääluokka 30

mattitutkintoon valmistavaan koulutukseen ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, tutkintotilaisuuksien järjestämiseen sekä tuki-, ohjaus- ja neuvontapalveluihin.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Luonnonvaratalous

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 3 700 000 euron lisämäärärahaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lisäys riittää suurpetojen vuonna 2014 aiheuttamien vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen.

Valiokunta on pitänyt kuluneen vaalikauden ajan (VaVM 26/2011 vp, VaVM 39/2012 vp, VaVM 34/2013 vp, VaVM 37/2014 vp) välttämättömänä, että suojeltujen petoeläinten aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisesti. Valiokunta on myös toistuvasti huomauttanut siitä, että käsiteltävä momentti on ollut lähtökohtaisesti alibudjetoitu. On kuitenkin myönteistä, että määrärahaa on vuosittain lisätty vahinkokertymän täsmentyessä, mikä on mahdollistanut vahinkojen täysimääräisen korvaamisen eduskunnan vaatimuksen mukaisesti.

Valiokunta pitää samoin edelleen välttämättömänä (kuten VaVM 26/2011 vp, VaVM 39/2012 vp, VaVM 34/2013 vp, VaVM 37/2014 vp), että vahinkoja pystytään selvästi vähentämään ennen kaikkea valtion varojen säästämiseksi, mutta myös tuotanto- ja kotieläinten turvallisuuden sekä ihmisten turvallisuuden tunteen lisäämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön toimesta onkin valiokunnan toiveiden mukaisesti laadittu ja päivitetty suurpetokantojen hoitosuunnitelmat. Peto-politiikkaan kohdistuvan yleisen luottamuksen palauttamiseksi on tärkeää, että viranomaisilla on keinoja puuttua nopeasti petojen aiheuttamiin vahinkoihin ja eläinten häiriökäyttäytymiseen.

63. Metsähallitus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Metsähallituksen liiketoiminnan peruspääomaa voidaan alentaa 1,85 milj. eurolla. Tavoitteena on, että valtion omistamia soita suojeltaisiin Etelä-Suomessa yhteensä noin 6 000 hehtaaria. Tästä 5 000 hehtaaria (tasearvo 2,2 milj. euroa) on tarkoitus suojella luonnonsuojelulain perusteella ja 1 000 hehtaaria (tasearvo n. 1,0 milj. euroa) Metsähallituksen omalla päätöksellä.

Metsähallituksen valiokunnalle toimittaman selvityksen mukaan Metsähallituksen toimiessa säädösten, sertifiointikriteereiden ja omien ohjeidensa mukaisesti valtion maiden soihin ei kohdistu uhkaa ja niiden luontoarvot säilyvät myös ilman luonnonsuojelulain perusteella tapahtuvaa suojelua. Valiokunta pitää siten tarpeellisena arvioida mikä on lisäarvo, joka saadaan hallituksen esittämällä järjestelyllä. Samalla on myös syytä arvioida järjestelystä aiheutuvat hallinnolliset

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Pääluokka 31

kustannukset. Valiokunta on useassa yhteydessä (kuten VaVM 37/2014 vp) korostanut hallinnon keventämistä ja pitää tarpeellisena, että siihen pyritään myös soidensuojeluohjelman osalta.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahaan ehdotetaan 18,7 milj. euron lisäystä, minkä lisäksi momentin perusteluihin ehdotetaan lisättäväksi valtuus kahden uuden hankkeen käynnistämiseen.

Näistä toinen liittyy Äänekosken biotuotetehtaan vaatimien liikenneyhteyksien parantamiseen, johon osoitetaan 158 milj. euron valtuus. Äänekosken uusi sellutehdas on mittava teollinen investointi, joka lisää huomattavasti kuljetuksia lähialueen rata- ja tieverkolla ja edellyttää näin liikenneverkon merkittävää korjaamista. Rakentamistyöt käynnistyvät sen jälkeen kun yhtiö on tehnyt päätöksen tehtaan rakentamisesta. Toinen valtuus on 22,5 milj. euroa ja se liittyy Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämiin tieinvestointeihin. Voimalan rakentamisen arvioidaan käynnistyvän vuonna 2018 ja liikennejärjestelyt on tehtävä sitä ennen.

Näiden kahden uuden hankkeen lisäksi hankkeen Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie valtuuteen ehdotetaan 2,5 milj. euron korotusta hankkeen loppuunsaattamiseksi.

Valiokunta on tyytyväinen uusiin hankkeisiin, jotka ovat elinkeinopoliittisesti merkittäviä väyläinvestointeja ja välttämättömiä niin biotuotetehtaan kuin ydinvoimalan rakentamiselle ja toiminnalle.

On myös tärkeää, että esimerkiksi Ääneskoskelle suunnitellun investoinnin vaatimat liikenneverkon kehittämistarpeet on arvioitu ja suunniteltu kokonaisvaltaisesti yhdessä asianomaisen yrityksen kanssa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että liikennejärjestelmän toimivuus suunnitellaan kattavasti elinkeinopolitiikan tarpeiden pohjalta myös niissä muissa vastaavanlaisissa tilanteissa, joissa useat eri toimijat tekevät samalle alueelle yhtä aikaa suuria liikennevirtoja ja muita logistisia vaikutuksia aiheuttavia investointeja. Tällainen tilanne on esimerkiksi Keski-Savossa, jossa toteutetaan parhaillaan useita suuria teollisia investointeja. Valiokunta painottaa Liikenneviraston ja ELY-keskusten aktiivista ja ennakoivaa otetta, jotta kasvaviin liikennemääriin ja niiden tuomiin kehittämistarpeisiin voidaan reagoida kokonaisvaltaisesti ja hyvissä ajoin.

Valiokunta pitää valitettavana, että *ratojen sähköistyshankkeet* eivät ole edenneet toivotulla tavalla. Liikennepoliittiseen selontekoon (VNS 2/2012 vp) sisältyneen Ylivieska—Iisalmi—Kontiomäki-ratayhteyden parantaminen on edelleen käynnistämättä ja se on näin ainoa selontekoon sisältyneistä hankkeista, josta ei tehdä tällä vaalikaudella käynnistyspäätöstä. Valiokunta kiireh-

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Päälukka 31

tii hankkeen toteutusta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ja toteaa, että kyseessä on mm. met-sä- ja kaivosteollisuuden raaka-ainekuljetusten kannalta tärkeä ratayhteys.

Valiokunta pitää myös rataosan Hanko—Hyvinkää sähköistämistä välttämättömänä talouden ja työllisyyden edellytysten vahvistamiseksi. Valiokunta osoitti jo vuoden 2014 talousarviossa 2,6 milj. euroa hankkeen suunnittelu- ja toteutusvalmiuden nostoon ja nyt käsiteltävänä olevaan lisätalousarvioesitykseen sisältyy 3 milj. euron määräraha mm. radan turvallisuuden parantamiseen (31.10.20).

Valiokunnan mielestä nykyisessä suhdannetilanteessa olisi myös perusteltua suunnata VR:n mahdollista voitontuloutusta kasvua ja kilpailukykyä tukevien ratakankkeiden sähköistyksen vauhdittamiseen.

Valiokunta toteaa, että ratojen sähköistystä koskevat ratkaisut vaikuttavat merkittäväällä tavalla myös VR:n veturihankintoja koskeviin päätöksiin, sillä ratojen sähköistyksen viivästyessä VR:n on varauduttava uusien dieselvetureiden hankintaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sähköistystä koskevien hankkeiden siirtyminen voi johtaa yli 20 uuden dieselveturin hankkimiseen, mistä aiheutuu VR:lle noin 50 milj. euron kustannukset. Tällaisia epätarkoituksenmukaisia investointeja tulisi välttää. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että dieselveturien hankintahinta vastaa suuruusluokaltaan Hanko—Hyvinkää-radan sähköistyksen kustannuksia.

Pisara-rataa koskevaa rakentamispäätöstä ei tehdä tällä vaalikaudella, mutta valiokunta pitää tärkeänä, että Pisara-radan suunnittelutyö jatkuu. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että EU:n TEN-tukea koskevat hakemukset ohjelmakaudelle 2014—2020 on jo jätetty, mutta niitä voidaan täydentää vielä kuluvan vuoden kesäkuun loppupuolelle asti. On siksi tärkeää, että seuraava hallitus arvioi ja tekee sen pohjalta em. ajankohtaan mennessä Pisara-radan toteutusta ja sen kansallista rahoitusta koskevat päätökset. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Pisara-rataa koskeva TEN-tuki on noin 60 prosenttia Suomen hakeman TEN-tuen kokonaismäärästä.

Pisara-radan hankesuunnittelu käynnistettiin vuonna 2012, josta lähtien talousarviossa on varattu erillinen määräraha hankesuunnittelua varten. Liikennevirasto on aiemmin arvioinut, että hankkeesta saatavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat (hyöty-kustannussuhde 1,54), mutta marraskuussa 2014 valmistuneen hankearvioinnin mukaan hankkeen hyöty-kustannussuhde on 0,5. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kannattavuuslaskelmat on kuitenkin tehty täysin erilaisista lähtöoletuksista käsin, joten luvut eivät ole verrattavissa toisiinsa.

Pisara-radan on katsottu olevan liikenteellisesti perusteltu, sillä sen arvioidaan mm. vähentävän huomattavasti Helsingin ratapihan ruuhkaisuutta, parantavan kauko- ja lähiliikenteen täsmällisyyttä ja lisäävän rataverkon kapasiteettia. Hankkeella on myös selkeitä yhdyskuntarakenteeseen ulottuvia vaikutuksia, sillä se on hallitusohjelmassa sovittu kasvuhanke, joka on sidottu pääkaupunkiseudun kuntien ns. MAL-sopimukseen ja alueen asuntotuotannon lisäämiseen.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota väylähankkeiden arviointiin käytettävän *hyöty-kustannus-analyysin* kehittämistarpeisiin. Hyöty-kustannussuhdeanalyysillä pyritään varmistamaan hankkeiden kannattavuus ja se on tärkeä tieto hankkeiden käynnistämistä koskevassa päätöksenteossa.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Päätös 32

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hyöty-kustannussuhde ei kuitenkaan ota huomioon kaikkia hankkeen vaikutuksia. Hanke ei siten ole välttämättä kannattava, vaikka H/K-suhde olisi yli yhden eikä vastaavasti kannattamaton, vaikka se jäisi alle yhden. Joukkoliikenneinvestoinneissa ja erityisesti ratakkeissa H/K-suhde jää saadun selvityksen mukaan usein alle yhden, sillä hankearviointi ei ota huomioon esim. työvoiman liikkuvuuden parantumista tai yhdyskuntarakenteen tiivistymistä. H/K-suhdetta arvioitaessa ei myöskään arvioida hankkeen vaikutusta toimintavarmuuteen, joka on keskeisin liikenneverkon ominaisuus.

Liikennehankkeet ovat kalliita ja niitä voidaan toteuttaa vain hyvin rajallinen määrä. On siksi tärkeä kehittää hankkeiden arviointimenettelyä siten, että päätöksenteko voi perustua kokonaisvaltaiseen ja hankkeen vaikutukset laajasti huomioon ottavaan arvioon.

Päätös 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

Hallitus ehdottaa 100 milj. euron määrärahaa momentille 32.01.22 Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien ympäristövahinkojen estämiseen. Ehdotettavalla määrärahalla jatketaan metallitehtaan toimintaa, vesienhallintaa ja muita ympäristövahingon torjumiseksi välttämättömiä toimia tilanteessa, jossa näistä aiheutuneita menoja ei voida kattaa konkurssipesän varoin. Määrärahan arvioidaan riittävän yrityksen ympäristöriskien hallintaan vuoden 2015 syksyyn saakka.

Lisäksi momentille 32.01.89 Osakehankinnat ehdotetaan 97 milj. euron määrärahaa, jota saa käyttää valtion kokonaan omistaman Terrafame Oy:n oman pääoman korottamiseen sekä Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssiin liittyvien valtion saatavien siirtämiseen apporttiomaisuutena Terrafame Oy:lle. Yhtiö on perustettu siinä tarkoituksessa, että se voi tarvittaessa osallistua Talvivaara Sotkamo Oy:tä koskeviin mahdollisiin yritys- ja omaisuusjärjestelyihin tai muihin asiaa koskeviin sopimusjärjestelyihin. Jos kaivostoiminnalle ei löydy jatkajaa, Terrafame Oy voi myös ottaa vastattavakseen tai muuten osallistua kaivostoiminnan alasajon toteuttamiseen.

Valiokunta pitää hyvänä ja kannustaa, että hallitus etsii aktiivisesti ratkaisuja yrityksen toiminnan jatkamiseen ja ympäristövahinkojen estämiseen. Vesienhallinta on yksi Talvivaaran tämän hetken suurimmista haasteista ja tilanne todennäköisesti heikkenee keväällä lumien sulassa. Valiokunta toteaa, että valtion varoista on siten tässä vaiheessa maksettava välittömät kustannukset lisävahinkojen syntymisen estämiseksi. Mahdollisessa omistajanvaihdostilanteessa valtion vastuut on kuitenkin selvästi rajattava ja minimoitava. Samalla on varmistettava, että toiminta on jatkossa osaavalla, vastuullisella ja kestäväällä pohjalla, jotta vältetään uusilta ympäristövahingoilta.

Valiokunta on saanut asian käsittelyn yhteydessä selvityksiä uusista ja nykyistä edullisimmista jätevesien puhdistamisen ratkaisuista. Valiokunnan mielestä on tärkeää, että näiden uusien tekniikoiden toimivuus ja hyödyllisyys arvioidaan myönnettäessä rahoitusta ympäristövahinkojen

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Yhteenveto

ehkäisemiseen kustannusten vähentämiseksi ja ympäristöhaittojen torjumiseksi. Valiokunta pitää myös tarpeellisena varmistaa, että mahdollisella Talvivaaran uudella omistajalla on käytössään toimiva teknologia sekä mahdollisuudet uusien teknologisten innovaatioiden pilotointiin ja käyttöönottoon ympäristöriskien minimoimiseksi.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus käyttää osan momentille 32.01.22 myönnettävästä määrärahasta Talvivaara Sotkamo Oy:n nykyisten vesiongelmiin määrätietoiseen ratkaisemiseen ja poistamiseen ympäristön kannalta kestäväällä tavalla kustannustehokkaasti.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksissä ehdotetaan määrärahoihin 409 439 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 36 030 000 euron vähennystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 445 469 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja lisätalousarvio huomioon ottaen 54 273 517 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2015 lisätalousarvioksi hyväksytään hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen mukaisena,

että edellä ehdotettu lausuma hyväksytään,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 149—199/2014 vp hylätään ja

että lisätalousarviota sovelletaan 23 päivästä maaliskuuta 2015 alkaen.

Helsingissä 9.3.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kimmo Sasi kok
varapuheenjohtaja Pentti Kettunen ps (osittain)
jäsen Leena Harkimo kok (osittain)
jäsen Pertti Hemmilä kok (osittain)
jäsen Jouko Jääskeläinen kd
jäsen Timo Kalli kesk
jäsen Sampsa Kataja kok (osittain)
jäsen Anneli Kiljunen sd (osittain)
jäsen Esko Kiviranta kesk (osittain)
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Mats Nylund r
jäsen Heli Paasio sd
jäsen Kari Rajamäki sd
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Matti Saarinen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Jouko Skinnari sd
jäsen Kauko Tuupainen ps
jäsen Kari Uotila vas (osittain)
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Risto Kalliorinne vas (osittain)
varajäsen Johanna Karimäki vihr (osittain)
varajäsen Esko Kurvinen kok (osittain)
varajäsen Raimo Piirainen sd (osittain)
varajäsen Eero Reijonen kesk (osittain)
varajäsen Ismo Soukola ps (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

valiokuntaneuvos Mari Nuutila

**Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps**

VASTALAUSE 1 ps

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Kansainvälisen finanssikriisin seurauksena Suomen taloudellinen tilanne on tunnetusti heikentynyt. Maamme kaipaa kipeästi monia rakenteellisia uudistuksia, joista yksi voisi hyvin olla uusi malli kehitysyhteistyön rahoittamiseen. Kehitysavussa on kyse tulonsiirroista maan rajojen ulkopuolelle, joten sitä ei voi pitää valtion ydintehtävänä.

Perussuomalaiset esittää uutta mallia kehitysyhteistyön rahoittamiseen. Yksi sen keskeisimmistä elementeistä on ulkoasianministeriön hallinnon alle perustettava kehitysapurahasto. Vastuun sen rahoittamisesta ottavat ensisijaisesti yksittäiset kansalaiset. Vuosittaisessa veroilmoituksessa veronmaksajien odotetaan sijoittavan kehitysapurahastoon keskimäärin 200 euroa. Valtio puolestaan antaa rahastoon 250 miljoonan euron perusrahoituksen ja kannustaa kansalaisia tukemaan kehitysyhteistyötä tarjoamalla rahastoon sijoittaville veronmaksajille veroporkkanan: osallistuminen kehitysapurahaston tukemiseen on verovähennyskelpoista 200 euroon saakka.

Rahastomallin tavoite on Suomen tämänhetkisen kehitysaputason säilyttäminen ja onnistuessaan jopa sen nostaminen. Valtion ja yksittäisten kansalaisten lisäksi uusi malli antaa myös yritykselle mahdollisuuden osallistua kehitysapurahaston tukemiseen. Yritys, joka siirtää tietyn osan vuosittaisesta liikevaihdostaan kehitysapurahastoon, saa oikeuden käyttää joutsenmerkin kaltaista tunnusta osoituksena vastuullisuudesta. Se voi olla selkeä kilpailuvaltti asiakkaiden silmissä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 24.30.66 vähennetään 250 000 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetusta määrärahadista.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Poliisin toimintamenoihin on kahdesta syystä saatava enemmän resursseja kuin mitä nyt on ehdotettu: 1) harmaan talouden torjunta; 2) poliisin kenttätöiminnan näkyvyyden ja viivytyksettömyyden/vasteajan parantaminen. Harmaan talouden ongelmiin puuttuminen nopeasti ja tehokkaasti ei ole mahdollista talousarvioesityksessä ehdotetuilla resursseilla. Nyt luvattut resurssit eivät myöskään vastaa hallitusohjelmassa lupailtua kärkihankepanostusta. Poliisin esitutkintavoimavarojen välitön vahva lisäys on olennainen edellytys harmaan talouden torjunnassa tarvittavan monialaisen viranomaisyhteistyön tehokkaassa käynnistymisessä.

Hallituksen toiminnan myötä poliisille laissa säädettyjen tehtävien suorittaminen on käynyt yhä vaikeammaksi. Liikkuvan poliisin lakkauttaminen ja poliisin arjen resurssipula näkyvät varsinkin maaseudulla sekä suurten kaupunkien ulkopuolella. Rikostapauksissa ja muissa kriisitilanteissa tarvittava konkreettinen poliisiapu viipyy usein liian kauan. Näiden epäkohtien vähentämiseksi poliisin kenttätöiminta vaatii lisärahoitusta, koska kenttätöiminnan tehostamiseen ei voida riittävästi päästä poliisin sisäisiin siirtoihin, joilla paperitöitä tekevien "konttoripoliisien" vakansseja siirretään varsinaiseen kenttätöimintaan.

Maamme nykyiseen yleiseen turvallisuustilanteeseen vaikuttaa heikentävästi myös kansainvälinen tilanne ja siihen liittyvät haasteet. Nämä vaikuttavat vääjäämättömästi myös Suojelupoliisin (Supo) tehtäväkenttään. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan Suomestakin on lähtenyt fanaattisia islamisteja Lähi-idän kriisipesäkkeisiin. Kun nämä kiihkoilijat aikanaan palaavat Suomeen, osa heistä on radikalisoitunut. Tämä jos mikä vaarantaa kansalaisten turvallisuuden tunnetta. Supon toimintaan sekä voimavaroihin tuleekin panostaa nykyistä enemmän, jotta se pystyy vastaamaan kaikkiin tulevaisuuden haasteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin.

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Maahanmuuton väärinkäytökset aiheuttavat Suomelle mittavia kustannuksia, jotka olisi perussuomalaisten mielestä tarkemmin selvitettävä. Mielestämme maahanmuuton kustannuksista löytyy useita säästökohteita. Katsomme, että kiintiöpakolaisten määrä on syytä sopeuttaa yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Jos julkisia menoja ja palveluita leikataan, myös pakolaiskiintiötä on leikattava. Näin ollen emme myöskään voi hyväksyä tässä taloustilanteessa pakolaiskiintiön lisäämistä 300 henkilöllä.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 26.40.21 vähennetään 7 000 000 euroa turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen osoitetusta määrärahasta.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Puolustusvoimat on ollut tällä vaalikaudella hyvin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa samaan aikaan ajoittuvien puolustusvoimauudistuksen ja mittavien budjettileikkausten takia. Pelkonamme on, että ilman lisäpanostuksia puolustuksemme uskottavuus rapautuu.

Ukrainan kriisi on osoittanut, että sotilaallinen selkkaus ei ole mahdottomuus nykypäivän Euroopassa. Itsenäinen valtio tarvitsee oman armeijan, joka kykenee tositilanteessa torjumaan vihollisen hyökkäykset. Tilanne on sama niin sotilaallisesti liittoutuneen kuin liittoutumattoman maan kohdalla. Suomen tulisi liittoutuneenakin pitää huolta omasta puolustuskyvystään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 27.10.01 otetaan lisäyksenä 20 000 000 euroa sotilaallisen maanpuolustuksen toimintamenoihin.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Luonnonvaratalous

44. (30.60.44, osa) Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä metsäsektori on ala, jolla on paljon mahdollisuuksia menestymiseen, jos sille annetaan sille kuuluva arvo. Esimerkiksi kotimaisen puunkäytön lisääminen tulee huomioida. Puurakentaminen sisältää mielestämme oikein käytettynä mittaamattomat mahdollisuudet maallemme.

Jotta kaikki metsäsektorilla oleva potentiaali saataisiin jatkossa hyödynnettyä, on myös talousmetsien elinvoimaisuus turvattava. Perussuomalaisten mielestä tämä tapahtuu parhaiten tukemalla taimikonhoitoa, nuoren puuston harvennusta sekä pystypuiden karsintaa. Taloudellisesti kasvatuskelpoisten alueiden kunnostusohjista ja metsäteiden rakentamista yms. metsätalouden tarpeisiin tarkoitettuja toimenpiteitä ei tule unohtaa. Tehokas ja järkevä metsänhoito luo taloudellista kestävyyttä ja mahdollistaa metsäteollisuuden säilymisen sekä kehittämisen Suomessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.44 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa hyväkuntoinen tieverkosto on edellytys kansalaisten tasa-arvoiselle kohtelulle. Näin luodaan toimintaedellytyksiä yrityksille, jotta ne pystyvät toimimaan maamme jokaisessa kolkassa, ja samalla pidetään nykyistä paremmin koko Suomi asuttuna.

Maamme hallitukset ovat vuosia laiminlyöneet tarvittavat investoinnit tie- ja rataliikenteeseen, eikä Stubbin istuva hallitus tee tässä poikkeusta. Asiantuntijoiden mukaan olisi edullisempaa hoitaa ylläpito kunnolla nyt kuin ryhtyä isompiin korjaustalkoisiin tulevaisuudessa. Yhden euron säästö teiden kunnossapidossa aiheuttaa kolmen euron vahingon. On siis kansantalouden kannalta hölmöläisten hommaa säästää väärässä paikassa ja kasvattaa laskua lastemme maksettavaksi.

Erityisesti siltojen korjauksiin on panostettava kiireisesti nykyistä enemmän, sillä lukuisat sillat ympäri Suomea ovat erittäin huonossa kunnossa. Lisäksi maamme maanteillä liikkuu pian runsaasti mitoiltaan ja massoiltaan kasvaneita kuorma-autoja, jotka aiheuttavat silloille erityistä lisärasitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 otetaan lisäyksenä 200 000 000 euroa perusväylänpitoon ja kunnossapitoon.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

22. Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien ympäristövahinkojen estäminen (siirtomääräraha 2 v)

Talvivaara Sotkamo Oy:n kaivoksen alueella on prosessivesiä eri arvioiden mukaan 9—11 miljoonaa kuutiometriä (m³). On vaarana, että kevään sulamisvedet eivät mahdu kaivosalueelle ra-

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps

kennettuihin altaisiin ja ympäristölle vaaralliset prosessivedet karkaavat Oulujärven ja Vuoksen vesistöihin.

Tähän tilanteeseen on jouduttu nykyisen ja edellisten hallitusten ymmärtämättömyyden ja toimimattomuuden takia. Keväällä 2011 aloittaneessa Kataisen-Urpilaisen hallituksessa omistajaohjausministerinä toimi vihreiden Heidi Hautala ja ympäristöministerinä Ville Niinistö. Hautala ja Niinistö laiminlöivät heille kuuluvat vastuut, minkä vuoksi Talvivaaran kaivoksen alapuoliset vesistöt ovat ympäristökatastrofin partaalla. Kataisen-Urpilaisen hallituksen jälkeenkään eivät kyseisen vastuualueen ministerit ole tehneet ratkaisevia linjauksia Talvivaaran kaivoksen jätevesiasioissa.

Konkurssiin mennyt kaivosyhtiö on hakenut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta (AVI) lupaa rakentaa kaivosalueelta jätevesien purkuputki suoraan Nuasjärveen, jonka vedet laskevat Kajainjoen kautta Oulujärveen ja siitä edelleen Oulujoen kautta Pohjanlahteen. Oulun kaupunki ottaa ainakin osittain talousvetensä Oulujoesta.

Jos Pohjois-Suomen AVI antaa luvan purkuputken rakentamiseen, tietää se Nuasjärven ja Oulujärven rannoilla olevien loma-asuntojen ja rantatonttien arvojen romahtamista. Samalla se tar koittaa myös Oulujärven ammattikalastajien kalasaaliiden markkinoiden vaikeutumista.

Kuka haluaa ostaa sellaista kalaa, jonka tiedetään olevan Talvivaaran kaivoksen jätevesissä kasvanutta?

Perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että Pohjois-Suomen AVI:n ei tule myöntää lupaa purkuputken rakentamiselle. Sen sijaan kaivosyhtiö on velvoitettava pikaisesti rakentamaan kaivosalueelle riittävän tehokas kaivoksen prosessivesien puhdistusjärjestelmä, jolloin ei ole tarvetta laskea jätevesiä vesistöön suoraan eikä purkuputkea pitkin.

Puhdistettuja vesiä kaivosyhtiö voisi tarvittaessa käyttää uudelleen sisäisenä kiertona kaivoksen tarvitsemaan prosessiin.

Viranomaisten, Kainuun ELY-keskus mukaan lukien, on valvottava, että puhdistamohanke toteutuu riittävän tehokkaana, ja hallituksen on valvottava, että Talvivaarassa ei pääse tapahtumaan katastrofeja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.01.22 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa Talvivaara Sotkamo Oy:n kaivosalueen jätevesipuhdistamon rakentamiseen. Myös purkuputken rakentamiseen varatut rahat käytetään puhdistamon rakentamiseen ja hyväksytään seuraava lausuma:

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että Talvivaaran kipsisakka-altaissa olevaa jätevetä ei pääse tai ei päästetä poistoputken kautta, tai muun menetelmän avulla Kainuun luontoon tai vesistöihin puhdistamattomana edes väliaikaisesti saati hätäjuoksutuksena.

70. Kotouttaminen

30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä maahanmuuton kustannuksista voitaisiin löytää jo ehdotettujen vähennysten lisäksi säästökohteita. Säästöjä ei kuitenkaan tule kohdentaa turvapaikkahakemusten käsittelyyn, koska tämä lisää ruuhkia ja kustannuksia vastaanottokeskuksissa. Sen sijaan säästöjä pitäisi hakea turvapaikka- ja perheenyhdistämismenettelyn tiukentamisella. Myös maahanmuuttajan sopeutumiselle tärkeään riittävän kielitaidon hankkimiseen tulee kannustaa karsimalla loputtomista tulkkaukspalveluista ja ohjata maahanmuuttajat suomen kielen kursseille.

Suomen tulisi entisestään tiukentaa turvapaikka- ja perheenyhdistämismenettelyä. Suomen harjoittama politiikka on huomattavasti leppisempää kuin muiden EU-maiden. Uusien selvitysten tekeminen ei riitä, vaan järjestelmän hyväksikäyttöön on puututtava konkreettisella tavalla. Perheenyhdistämistä hakevilta on esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan tapaan edellytettävä pitävää näyttöä henkilöllisyydestä ja väitetyistä sukulaisuussuhteista. Ruotsissa uusi käytäntö on johtanut perheenyhdistämistapausten romahdukseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.70.30 vähennetään 10 000 000 euroa valtion maahanmuuton kustannuksista kunnille maksamiin korvauksiin ehdotetusta määrärahasta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotettu lausuma hyväksytään.

Helsingissä 9.3.2015

Ville Vähämäki
Kauko Tuupainen
Ismo Soukola

**Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 2 kesk**

VASTALAUSE 2 kesk

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Lukioiden rahoituksen leikkaukset ovat este lukiokoulutuksen ajanmukaistamiselle ja laadun nostamiselle. Vuoden 2015 talousarviossa leikkuri iski 22 miljoonalla eurolla.

Lukion oppilaskohtaisen yksikköhinnan kehitys vuodesta 2013 vuodelle 2015 tehtyyn esitykseen on ollut raju: 6 704,40 euroa/opiskelija (2013), 6 425,98 euroa/opiskelija (2014) ja 6 004,52 euroa/opiskelija vuonna 2015. Tämä merkitsee kahden vuoden aikana yli 10 prosentin leikkausta jo ennestään niukkaan rahoitukseen.

Lukiokoulutus on edullista ja hyvin kustannustehokasta. Hallinto on jo nyt kevyttä, eikä säästövaraa juuri ole. Siksi lukioon kohdistuvat leikkaukset ovat tuhoisia. Opetusryhmät kasvavat, valinnaisuus vähenee ja koulutuksen laatu vaarantuu.

Keskusta esittää lukiokoulutuksen laadun kehittämiseen 22 miljoonan euron määrärahaa, joka vastaa tasoltaan hallituksen vuoden 2015 budjettiin esittämää leikkausta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.30 lisäyksenä 22 000 000 euroa ja että momentin päätösosaan lisätään maininta, että määrärahaa saa käyttää enintään 22 000 000 euroa avustuksina lukio-opetuksen laadun kehittämiseen.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Maatalous

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Viljelijät kamppailevat nyt ennennäkemättömän kustannus- ja kannattavuuskriisin kanssa, joka johtuu markkinahintojen viimeaikaisista pudotuksista.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Tuotantokustannusten kasvu, tuotantotukiin tehdyt leikkaukset, verojen ja maksujen korotukset sekä Suomen ulkopuolelta aiheutuneiden markkinahäiriöiden aiheuttaman tuottajahintojen romahduksen vuoksi maatilojen taloudellinen tilanne on katastrofaalinen. Suomalaisen ruoantuotannon kannatta-vuus ja sitä kautta tuotannon jatkuvuus ovat nyt vaakalaudalla.

Valtion talousarvioesityksessä osoitettu määräraha on riittämätön tukien suorittamiseen edes kohtuullisella tasolla.

Tässä katastrofaalisessa tilanteessa hallituksen on osoitettava maatalouden tukemiseen tarvittavat varat sekä haettava EU-komissiolta hyväksyntä kansallisen tuen oikeudenmukaiselle maksamiselle koko maassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.20.40 otetaan lisäyksenä 37 500 000 euroa maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito

Valtion ylläpitämällä väyläverkostolla ns. korjausvelka on kivunnut jo noin 2,3 miljardiin. Tilanne väyliemme kunnossapidon kannalta on vaikeutumassa entisestään hallituksen leikatessa perusväylänpidon rahoitusta ensi vuodelle. Eduskunnan hyväksymän liikennepoliittisen selonteon vastaisesti hallitus on myös perunut vuodelle 2016 luvatus 100 miljoonan euron tasokorotuksen perusväylänpitoon.

Elokuun budjettiriihessä tekemillään päätöksillä ja siellä käynnistetyillä uusilla maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (MAL) suunnatuilla miljardien rakentamishankkeilla hallitus käytännössä sitoi myös seuraavan hallituksen käytettävissä olevat väylärahat. Käytännössä liikennepoliittisen selonteon linjaus, jossa väyläpolitiikan painopistettä oli tarkoitus muuttaa ensi vaalikaudella investointihankkeista perusväylänpitoon, käy ainakin erittäin vaikeaksi ellei jopa mahdottomaksi.

On käsittämättömänä, että alueellisesti hyvin suppeidenkin uusien hankkeiden rahoittamiseen hallitus käyttää koko maata koskevia perusväylänpidon kunnossapitorahoja tilanteessa, missä väyläverkostomme kunto rapistuu yhä kiihtyvällä vauhdilla. Tämä on hallitukselta hyvin lyhytnäköistä liikennepoliittikkaa. Esimerkiksi jo tällä hetkellä useiden satojen siltojen kantokyvyt eivät vastaa rekka-autojen suurempia mittoja ja massoja, joista päätti hallitus viime vuonna. Ties-tämme murenee puhumattakaan alempiasteisesta tieverkosta.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Väylien kunnossapidon kannalta mitkään uudistukset ja työryhmät eivät kuitenkaan tuo ratkaisua, jollei poliittisessa päätöksenteossa kyetä kirkastamaan perusväylänpidon tärkeää merkitystä niin talouskasvun, työllisyyden kuin liikenneturvallisuudenkin kannalta. Esimerkiksi hallituksen kärkihankkeeksi nostama biotalous edellyttää kunnossa olevia väyliä.

Liikenteeltä ja ajoneuvoilta on jatkuvasti ja eri muodoissa kerätty entistä korkeampia veroja ja maksuja, jotka ensisijaisesti ovat päätyneet valtion budjetin yleiskatteeksi, eivät liikenteen kehittämiseen ja väylien kunnossapitoon. Tämä kehitys on vain korostunut viime vuosina taloudellisen matalasuhdanteen aikana.

Ulkomaiset kuljetusliikkeet hyödyntävät Suomen maksuttomia teitä, vaikka niiltä voisi kerätä jopa 10 miljoonan euron tiemaksut vuodessa.

Eurovinjetti on EU:ssa vuodesta 1999 alkaen käytetty aikaperusteinen kokonaisuutensa yli 12 tonnisille kuorma-autoille suunnattu tiemaksujärjestelmä. Suomi on viimeisiä EU-maita, jossa järjestelmä ei ole käytössä.

Eurovinjettejä voi jo nykyisellään ostaa määrättyiltä suomalaisilta huoltoasemilta ja internetistä, joten tienkäyttäjän kannalta järjestelmä toimii jo. Maksut kompensoidaan kotimaiselle ammattiliikenteelle veroratkaisuin, esim. polttoaineveron palautusjärjestelmällä. Näin toimitaan myös useissa muissa maissa, joissa järjestelmä on käytössä. Kerätyt eurovinjettimaksut tulee korvamerkitä ja ohjata tiestön parannukseen ja ylläpitoon. Kotimaisille raskaanliikenteen toimijoille keskusta on puolestaan esittänyt polttoaineveron palautusjärjestelmää, joka keventäisi kustannusrasitetta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 otetaan lisäyksenä 50 000 000 euroa perusväylänpitoon.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut

Suomessa on noin 260 000 yrittäjää, joista 65 prosenttia on yksinyrittäjiä. Monet yksinyrittäjät haluavat palkata työntekijän, joka helpottaisi heidän työtaakkaansa ja mahdollistaisi lomien, sairaus- ja vanhempainvapaiden pitämisen tai toiminnan laajentamisen. Ensimmäisen työntekijän palkkaamisen kynnys on kuitenkin korkea. Koska merkittävä osa potentiaalisista uusista työpaikoista on nykyisten yksinyrittäjien yrityksissä, on valtiovallan kaikin keinoin helpotettava ensimmäisen työntekijän palkkaamista.

Yrittäjän kannalta eräs kriittisimmistä vaiheista on ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Sen jälkeä yrittäjä on vastuussa itsensä lisäksi myös uudesta työntekijästä. Palkkaamiseen liittyy

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 2 kesk

myös suuria taloudellisia riskejä. Yhteiskunnan kannalta on viisasta rakentaa yrittäjälle siltaa kohti kasvua ja työllistämistä.

Yksinyrittäjän palkkatuki on kustannustehokas työllistämiskeino. Yrittäjä voi käyttää tukea vain kerran, koska ensimmäistä työntekijää ei voi palkata kuin kerran. Tukea saa vain silloin kun yrittäjä luo uuden työpaikan. Työntekijä saa työtä ja toimeentuloa, valtio ja kunnat verotuloja. Eri-tyyppisen tuottavaa tuki on yhteiskunnan kannalta silloin kun nuori pääsee kiinni työelämään.

Keskusta esittää, että yksinyrittäjä saisi avustusta ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin 30 prosenttia ensimmäisen 12 kuukauden ajalta ja 15 prosenttia seuraavien 12 kuukauden ajalta. Nuoren työntekijän osalta tuki olisi korotettu siten, että ensimmäisen 12 kuukauden osalta tukea maksettaisiin 40 prosenttia ja seuraavien 12 kuukauden ajalta 20 prosenttia palkkamenoista.

Keskusta esittää, että julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin tarkoitettua määrärahaa saisi jatkossa käyttää enintään 10 000 000 euroa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen. Tämä tulee toteuttaa momentin nykyisten määrärahojen puitteissa kohdentamalla momentin määrärahoja uudestaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.30.51 päätösosaan lisätään maininta, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 000 000 euroa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuina muutoksina.

Helsingissä 9.3.2015

Timo Kalli
Mika Lintilä
Eero Reijonen
Esko Kiviranta

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 3 vas

VASTALAUSE 3 vas

Yleisperustelut

Vasemmiston vaihtoehto on elvytys. Talouspolitiikassa on tehtävä suunnanmuutos leikkaavasta, jättityöttömyyttä ylläpitävästä ja talouskasvun hyydyttävästä linjasta elvyttävään suuntaan. Tätä ovat suosittaneet monet suomalaiset ja ulkomaiset asiantuntijat ja myös IMF Kansainvälinen valuuttarahasto. IMF:n arvioi, että lisäämällä julkisia menoja yhdellä prosentilla suhteessa bruttokansantuotteeseen saadaan aikaan jo ensimmäisenä vuonna 0,4 prosentin talouskasvu, mikä nousee neljäntenä vuonna jo 1,5 prosenttiin. Pahenevasta työttömyydestä ja miinusmerkkisestä talouskasvusta huolimatta hallitus ei reagoi riittävästi eikä esitä toimenpiteitä talouskasvun käynnistämiseksi ja työttömyyden alentamiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Liikenneverkon korjausvelka on 2,4 miljardia, ja se kasvaa nykyisellä rahoitustasolla 100 miljoonaa vuodessa. Rapautuva tie- ja raideverkko vaarantaa elinkeinoelämän toimintaedellytykset, liikenneturvallisuuden ja vie pohjaa tulevaisuuden velanmaksukyvytlämme. Nyt on myös välttämätöntä valmistautua käynnistämään uusia liikennehankkeita elinkeinoelämän edellytysten turvaamiseksi, työllisyyden parantamiseksi ja joukkoliikenteen edistämiseksi.

Ylivieska—Iisalmi— Kontiomäki-ratayhteyden parantaminen ja sähköistäminen on ainoa Liikennepoliittisen selontekoon (VNS 2/2012 vp) käynnistämätön hanke, vaikka se on välttämätön mm. metsä- ja kaivannaisteollisuuden kuljetustarpeiden kannalta. Eduskunta on moneen kertaan kiirehtinyt ja osoittanut myös rahoitusta Hanko—Hyvinkää-rataosuuden sähköistämisedellytysten parantamiselle. Nyt on tarkoituksenmukaista varmistaa näiden hankkeiden pikainen käynnistysvalmius myös VR:n veturihankintojen ajankohtaisuuden vuoksi.

Valtio on sopijaosapuolena pääkaupunkiseudun kuntien kanssa solmitussa ns. MAL -sopimuksessa, jossa se sitoutui toteuttamaan myös Pisara-ratahankkeen, kun kunnat vastaavasti sitoutuivat lisäämään asuntotuotantoaan. Kysymys on siis myös valtion luotettavuudesta sopijaosapuolena. Pisara-rata on keskeinen hanke myös siinä kokonaisuudessa, mihin haetaan EU:n TEN-tukea ohjelmakaudelle 2014—2020. On välttämätöntä, että hankkeen rahoituspäätös tehdään ennen hakemuksen täydentämismääräajan umpeutumista kesäkuun lopulla.

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 3 vas

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille lisätään 150 000 000 euroa liikenneverkon korjausvelan pienentämiseen sekä rataosuuksien Ylivieska—Iisalmi—Kontiomäki ja Hyvinkää—Hanko sähköistämisedellytysten varmistamiseen ja Pisara-ratahankkeen suunnittelun jatkamiseen ja hankkeen käynnistämismvalmiuden nostamiseen.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01.Hallinto

Vasemmisto on erittäin huolissaan Talvivaaran yhä kriittisemmiksi käyvästä ympäristöongelmista. Onkin välttämätöntä, että valtion rahoituspanostusten ensisijaisena tavoitteena tulee olla ympäristövahinkojen torjunta ja yhä pahenevan vesienhallintaongelman ratkaisu ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtion lisäpanostusten ja mahdolliseen omistusjärjestelyyn osallistumisen ehdottomana lähtökohtana on oltava ympäristövahinkojen korjaaminen ja torjuminen niin välittömien riskien kuin kaivostoiminnan mahdollisen alasajonkin osalta. Valtion vastuut on rajattava koskemaan jo olemassa olevien ympäristövahinkojen hoitamista siltä osin kun ne kuuluvat valtion hoidettavaksi. Mahdollisen kaivostoiminnan jatkajan on vastattava tulevista ympäristönsuojelukustannuksista. Lisäksi eduskunta edellyttää, että ympäristövahinkojen torjunnassa on hyödynnettävä parasta mahdollista teknologiaa mm. vesien puhdistuksen osalta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotettu lausuma hyväksytään.

Helsingissä 9.3.2015

Kari Uotila
Risto Kalliorinne

**Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Vastalause 4 vihr**

VASTALAUSE 4 vihr

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö

Suomen kehitysapua on hallitusohjelmankin linjauksen perusteella tarkoitus kehittää YK:n suosituksen mukaan siten, että 0,7 prosentin osuus BKTL:sta saavutetaan lähivuosina. Tästä tavoitteesta olemme nyt kaukana, vaikka tilannetta on helpottanut päästöhuutokauppatulojen ohjaaminen täysi-määräisesti kehitysyhteistyöhön. Kehitysavun 15 miljoonan euron leikkaaminen vie tavoitetta yhä kauemmas ja johtaa BKTL-osuuden alenemiseen 0,47 prosenttiin vuonna 2015.

Maailmalla on käynnissä neljä suurta humanitaarista kriisiä: Irakissa, Syyriassa, Etelä-Sudanissa ja Keski-Afrikan tasavallassa. Kehitysavun tarve on entistäkin suurempi.

Suomi on viime vuosina lisännyt erityisesti kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä. Lisäksi Suomi on oltava mukana tukemassa ja edesauttamassa ympäristön kannalta kestävästä kehityksestä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 24.30.66 lisätään 15 000 000 euroa kansainväliseen kehitysyhteistyöhön.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2015 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuina muutoksina.

Helsingissä 9.3.2015

Johanna Karimäki

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Lisätalousarvioaloitteet

Lisätalousarvioaloitteet LTA 149—199/2014 vp

- Lisätalousarvioaloite LTA 149/2014 vp Outi Alanko-Kahiluoto vihr ym. Määrärahan osoittaminen kansainväliseen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)
- Lisätalousarvioaloite LTA 150/2014 vp Maria Tolppanen ps Määrärahan osoittaminen huume- ja rahakoirien hankkimiseen ja ylläpitoon poliisille (26.10.01)
- Lisätalousarvioaloite LTA 151/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Pakolaisten ja turvapainehakijoiden vastaanottoon myönnetyn määrärahan vähentäminen (26.40.21)
- Lisätalousarvioaloite LTA 152/2014 vp Timo Kalli kesk ym. Määrärahan osoittaminen lukio-opetuksen laadun kehittämiseen (29.10.30)
- Lisätalousarvioaloite LTA 153/2014 vp Timo Kalli kesk ym. Määrärahan osoittaminen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen (30.20.40)
- Lisätalousarvioaloite LTA 154/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen Pappilantien 17339 peruskorjaukseen Kurikassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 155/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Takamaantien jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Ylöjärvellä (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 156/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen yhdyntien 17685 perusparantamisen aloittamiseen välillä Vaasantie—Ala-Hella Lapualla (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 157/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen maantielle 6900 Kurikan Jyllintaipaleella (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 158/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Poukantien ja Syväojantien välisen jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Ruovedellä (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 159/2014 vp Ari Jalonen ps Määrärahan osoittaminen päällysteiden uusimiseen alempiasteisella tieverkolla Satakunnassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 160/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen Polvenkyläntien ja Hakunintien peruskorjaukseen Kurikassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 161/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kantatien 58 Oriveden teollisuusalueen kiertoliittymän rakentamiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Lisätalousarvioaloitteet

- Lisätalousarvioaloite LTA 162/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen maantien 276 Litukantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Viljakalassa Pirkanmaalla (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 163/2014 vp Mika Raatikainen ps Määrärahan osoittaminen maantien 101 Vartiokylän meluesteen rakentamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 164/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantatien 66 ja seututien 337 risteykseen Ruovedellä (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 165/2014 vp Mika Raatikainen ps Määrärahan osoittaminen maantien 101 Pihlajamäen meluesteen rakentamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 166/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 kehittämishankkeen suunnitteluun välillä Tampere—Orivesi (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 167/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantateiden 56 ja 58 risteykseen Mänttä-Vilppulassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 168/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Miedon koululle Kurikassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 169/2014 vp Maria Tolppanen ps Määrärahan osoittaminen seututien 661 Kauhajoki—Isojoki kehittämiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 170/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatie 13 varteen välille Kuukanniemi—Iitiä (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 171/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen kantatien 63 parantamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 172/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-radnan tehostetun kunnossapidon suunnitteluun ja aloittamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 173/2014 vp Maria Tolppanen ps Määrärahan osoittaminen maantien 717 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vaasassa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 174/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen kantatien 44 peruskorjaukseen Kauhajoella välillä Aronkylä—Honkajoki (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 175/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen maantien 346 parantamiseen välillä Kotala—Innala, Virrat ja Mänttä-Vilppula (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Lisätalousarvioaloitteet

- Lisätalousarvioaloite LTA 176/2014 vp Mika Raatikainen ps Määrärahan osoittaminen valtatie 3 Haagan meluesteen rakentamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 177/2014 vp Anne Kalmari kesk Määrärahan osoittaminen Urpilan tien parantamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 178/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen tien 3864 eli Ylämaantien kunnostukseen välillä Sipari—Pulsa (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 179/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Hauhuuntien ja Siekkisentien parantamisen suunnitteluun ja toteutukseen Virroilla (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 180/2014 vp Anne Kalmari kesk Määrärahan osoittaminen Äänekosken biotuotetehtaan raaka-ainekuljetuksissa käytettävän Keski-Suomen alempiasteisen tiestön parantamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 181/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen perustienpitoon Vaasan vaalipiirissä (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 182/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan teiden nykyisen palvelutason turvaamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 183/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Laurila—Tornio-rataosuuden sähköistämiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 184/2014 vp Pirkko Mattila ps ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 22 parantamiseen (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 185/2014 vp Timo Kalli kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 186/2014 vp Ari Jalonen ps Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Lisätalousarvioaloite LTA 187/2014 vp Maria Tolppanen ps Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-rataosuuden rakentamisen aloittamiseen (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 188/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen valtatie 18 oikaisuun välillä Ähtärin Myllymäki — Multia (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 189/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen tielle 387 välille Raippo—Vaalimaa (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 190/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 26 perusparannushankkeen aloittamiseen (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 48/2014 vp
Lisätalousarvioaloitteet

- Lisätalousarvioaloite LTA 191/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Määrärahan osoittaminen valtatie 3 ja kantatie 67 liittymäjärjestelyihin Kurikassa (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 192/2014 vp Ari Jalonen ps Määrärahan osoittaminen valtateiden 8 ja 23 risteyksen eritasoliittymälle (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 193/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 13 perusparannukseen Myttiömäen kohdalla Savitaipaleella (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 194/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamishankkeen loppuun saattamiseen Koriolla (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 195/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Suinula—Käpykangas-tieosuuden ohituskaistojen rakentamiseen valtatiellä 9 (31.10.77)
- Lisätalousarvioaloite LTA 196/2014 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Talvivaaran kaivoksen prosessivesien puhdistamon rakentamiseen (32.01.22)
- Lisätalousarvioaloite LTA 197/2014 vp Mika Niikko ps Määrärahan osoittaminen työttömien nuorten henkilökohtaiseen ohjaukseen työ- ja elinkeinotoimistossa Uudellamaalla (32.30.01)
- Lisätalousarvioaloite LTA 198/2014 vp Timo Kalli kesk ym. Määrärahan osoittaminen yrittäjän ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen (32.30.51)
- Lisätalousarvioaloite LTA 199/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Valtion korvauksiin kunnille myönnetyn määrärahan vähentäminen (32.70.30)